

Καὶ τώρα, τί μασκαραλίκια εἶναι ἀφτά, νὰ ψηφίζετε βουλευτάδες πὸν πάνε καὶ ρητορέβουνε στὴ Βουλὴ σὲ μιὰ γλώσσα πὸν δὲν εἶναι ἢ γλώσσα τοῦ ἔθνος, ἐνῶ τὸ ἔθνος ἀντιπροσωπέβουνε τάχα :

Κ' ἔτσι βασιλέβει ὁ καλαμαρὰς πὸν μὴ κιώθοντας τὴν ἀμάθεια τὴ δικὴ του, ξεμεταλλέβεται τὴν ἀμάθεια τοῦ λαοῦ.

Καὶ γὼ λέω νὰ οἰξοῦμε κάτω, μιὰ καὶ καλὴ τὸν καλαμαρὰ, νὰνεβῆ στὴ θέση του ἢ ΕΛΛΑΔΑ.

Πέμπτη, ἔφτά—Κεριακὴ δεκαεφτά τοῦ Φλεβάρη 1924

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ

ΑΠ' ΑΦΟΡΜΗ ΜΙΑΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ

Οἱ ἀναγνώστες τοῦ «Νουμᾶ» θὰ χαροῦνε σὲ ἀριστοτεχνικὴ ποιητικὴ μεταφραση ἕνα χορικὸ τῆς «Ἀντρομάχης» τοῦ Ἑβριπίδου. Ὁλόκληρο τὸ ἔργο, μεταφρασμένο ἀπὸ τὸν Τάκη Κόντο, δὲ θάρρησει νὰ βγεῖ σὲ βιβλίον. Τῶνομα τοῦ μεταφραστῆ μᾶς εἶναι γνωστὸ ἀπὸ κάτι χαριτωμένα τραγουδάκια του, δημοσιευμένα κατὰ καιροὺς σὲ διάφορα λογοτεχνικὰ περιοδικὰ τῆς Μυτιλήνης, καὶ ἀπὸ μιὰ πολλὴ πετυχημένη διασκεβῆ τῶν «Μύθων» τοῦ Αἰσώπου, ποὺ εἶδε τὸ φῶς τόχα τελεφταῖα στὸ Κάϊρο. Εἶναι, μποροῦμε νὰ ποῦμε ἀνεπιφύλαχτα, ἢ δέφτερη ἀξιόλογη ἐργασία γύρω στὸ ἔργο τοῦ ἀρχαίου μυθοπλάστη, ὕστερ' ἀπὸ τὴν περίφημη τοῦ Βηλαρᾶ.

Τὸ δράμα τοῦ Ἀθηναίου τραγικοῦ πρώτη φορὰ μεταφέρεται ποιητικὰ στὴ γλώσσα μας ἀπὸ τὸ Λέσβιον λογοτέχνη. Ἐξὸν ἀπὸ μιὰ πεζὴν μετάφραση τοῦ Γ. Τσοκόπουλου καὶ ἀπὸ μιὰ παλιὰ παράφραση σὲ γλώσσα ὑπερκαθαρέβουσα τοῦ Νεόφυτου Δούκα, δὲν ξαίω — ἢ δὲ θυμοῦμαι — κανεῖς ἄλλος ἀπὸ τοὺς δικούς μας ν'ἀσκολήθηκε συστηματικὰ μετὴν Ἀντρομάχη. Ὅπως πολλὰ ἀρχαῖα δράματα, ἔτσι καὶ τοῦτο εἶναι σκεδὸν ἀγνωστο καὶ σὲ κείνους ἀκόμη ποὺ ἐνδιαφέρουνται γιὰ τὴν κλασικὴ φιλολογία. Ἰσως γιὰτὶ καὶ οἱ παλιοὶ καὶ οἱ νεώτεροι κριτικοὶ φιλόλογοι δὲν τοῦ ἔδωκαν μεγάλη σημασία καὶ τὸ νόμισαν ἀπὸ τὰ δέφτερα στὴν ἀξία δράματα τοῦ Ἑβριπίδου.

Μὲ λίγα λόγια δίνω τὴν ὑπόθεση: Ἡ Ἀντρομάχη, ὕστερ' ἀπὸ τὸ κούρσεμα τῆς Τροίας καὶ τὸ θάνατο τοῦ Ἐχτορα, αἰχμαλωτίζεται ἀπὸ τὸ γιὸ τοῦ Ἀχιλλέα, τὸ Νεοπτόλεμο, καὶ βασανίζεται ἀλύπητα ἀπὸ τὴν ἄκαρδη καὶ τὴ ζουλιάρη γυναῖκα του, τὴν Ἐρμιόνη, καὶ ἀπὸ τὸν πατέρα της, τὸ Μενέλαο. Κατὰ καλὴ τῆς τύχη, ἔρχεται ὁ Πηλέας, πατέρας τοῦ Ἀχιλλέα καὶ πάππος τοῦ Νεοπτόλεμου, καὶ τὴν ἐγλυτώνει ἀπὸ τὰ βασάνια καὶ τὸ Μενέλαο τὸν ἀναγκάζει νὰ γυρῶσι ἀπὸ κεῖ ποὺ ἦρθε. Ἀφτὸ κάνει τὴν Ἐρμιόνη νὰ φοβάται τώρα γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ ἀντροῦς της. Κι ἀλήθεια, φτάνει ὁ Ὀρέστης καὶ ἀφτὴν, ποὺ τὴν εἶχε προτῆτερα γυναῖκα του,

τὴν παρνεὶ καὶ φέβγει καὶ θανατώνει στοὺς Δελφοὺς τὸ Νεοπτόλεμο.

Τὸ ἔργο ἀφτὸ τοῦ Ἑβριπίδου διδάχτηκε τὸ 42) περίπου π. Χ. καὶ ἔχει πολιτικὸ χαρακτήρα. Θέλησε μ' ἀφτὸ ὁ ποιητὴς νὰ χτυπήσει τοὺς Σπαρτιάτες καὶ βγάξει στὰ φῶρα τὶς ἀδιαντροπιές, τὶς ἀπιστίες καὶ τὶς πονηριές τοὺς.

Ὡ πᾶσιν ἀνθρώποισιν ἔχθιστοι βροτῶν
Σπάρτης ἔνοικοι, δόλια βουλευτήρια,
ψευδῶν ἀνακτες, μηχανορράφοι κακῶν,
ἐλικτὰ κούδεν ἠγιές, ἀλλὰ πᾶν περίε
φρονοῦντες, ἀδίκως εὐτιχεῖτ' ἀν' Ἑλλάδα.
τί δ' οὐκ ἐν ὑμῖν ἔστιν; οὐ πλείστοι φόνου;
οὐκ αἰσχροκερδεις; οὐ λέγοντες ἄλλα μὲν
γλώσση, φρονοῦντες δ' ἄλλ' ἐφευρίσκεσθ' αἰεὶ;
ἔλοισθε. Στιχ. 445—453.

Κατὰ μίμηση τοῦ Ἑβριπίδου, ἔγραψε καὶ ὁ Ραζίννας Ἀντρομάχη (1667), μὰ δὲν μπόρεσε νὰ φτάσει τὴ δύναμη τοῦ Ἀθηναίου τραγικοῦ.

K. M. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ ΤΟΥ ΕΥΡΥΠΙΔΗ

ΚΟΣΜΟΣ

Στιχ. 1009

Α'. Γυναίκα

Ὡ Φοῖβε, ποὺ τῆς Τροίας ἔχεις χτίσει
τὸ κάστρο, καὶ τῆς θάλασσας Ἀφέντη,
ἐσύ, ποὺ σ' ἄρμυρὰ γυρνᾶς πελάγη,
ἀμαξοδρόμος μετὰ τὰ μαῖρα σου ἄπια,
γιὰτὶ τὸν Πόλεμο ἔχετε ἀφημένο
τὸ ἔργο τῶν χερῶν σα; νὰ ρημάξει,
τὴ δόλια, τὴν κακόμοιρη τὴν Τροία;

Β'. Γυναίκα

Καὶ χίλια ἀμάξια μ' ἄλογα πανῶρια
στοὺς ὄχτους τοῦ Σιμόη ἔχετε ζέψει
καὶ φονικούς παλληκαριῶν ἀγῶνες
χωρὶς βραβεῖο ἐστῆσατε καὶ πᾶνε
τῆς Τροίας ἐκκληρίσανε οἱ ρηγάδες.
Καὶ τόχα στὸ Θεὸ μέσα στὴν Τροία
οὐδὲ καντίλι καίει, οὐδὲ λιβάνι.

Γ'. Γυναίκα

Ἀπὸ τῆς γυναικὸς του πάει τὸ χέρι
ὁ Ἀτρεΐδης, καὶ πληρώθηκε καὶ τούτη
ἀπὸ τὸ γιὸ της πάλι μετὰ μαχαίρι.
Τοῦ Θεοῦ, τοῦ Θεοῦ εἶταν θέλημα νὰ γίνει,
ὅταν ἀπ' τ' Ἄργος πῆγε στὸ Μαντεῖο
ὁ γιὸς τοῦ Ἀγαμέμνονα ὁ λεβέντης
γιὰ νὰ ρωτήσῃ, ἀπὸ τὸν ἅγιο τόπο
τῆς μῆνας του φονιάς εἶχε γυρῶσει.
Ὡ Φοῖβε, ὦ Θεέ μου, πῶς νὰ τὸ πιστέψω;

Α'. Γυναίκα

Καὶ μέσα στὶς Ἑλληνικὲς πλατεῖες
μοιρολογοῦσαν χίλιες δυὸ γυναῖκες
κακόμοιρων παλληκαριῶν καὶ ἀφήξαν
τὰ σπίτια τους καὶ ξαναπαντρεφτήκαν.
Δὲν εἶσαι μόνον σὺ καὶ οἱ ἐδικοί σου,
πῶχτες περὶ πολλὰ φοιχτὰ φαρμάκια.
Ὅλη ἢ Ἑλλάδα χαροκάηκε, ὄλη.
Καὶ πέρα στὴ Φρυγίᾳ τ' ἀστροπελέκι
πλημμύρισε ἀπ' τὸ φονικὸ τὸν Ἄδη.

ΤΑΚΗΣ ΚΟΝΤΟΣ